

Силабус дисципліни
«Аналіз і контроль в оподаткуванні»

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)

Освітньо-наукова програма - Облік і оподаткування

Рік навчання: I, Семестр: 2

Кількість кредитів: 5 Мова викладання: українська

Керівник дисципліни

ПІП

д.е.н., доцент. **Семанюк Віта Зеновіївна**

Контактна інформація

v.Semaniuk@tneu.edu.ua, 47-50-50*10302

Опис дисципліни

Метою дисципліни «Аналіз і контроль в оподаткуванні» є вивчення організації і методики проведення аналізу і контролю в оподаткуванні; формування у слухачів курсу вміння дати оцінку впливу податків і зборів на діяльність суб'єктів господарювання; здійснити аналіз податкового середовища функціонування підприємства з метою мінімізації податкових ризиків, які негативно можуть позначитись на фінансовому стані; виявити можливі резерви оптимізації податкового навантаження, оцінити суму податкових витрат суб'єкта господарювання, що підлягають сплаті у поточному і майбутніх періодах, а також оцінити перспективи розвитку підприємства в майбутньому в умовах ризику та невизначеності. Засвоєння цього курсу повинне виробити у слухачів навички практичного використання прийомів і методик економічного аналізу і контролю в оподаткуванні з метою прийняття правильних управлінських рішень стосовно планування, прогнозування, оптимізації сум податкових зобов'язань і управління податковими ризиками суб'єкта господарювання, що сприятиме формуванню висококваліфікованих фахівців у галузі економіки.

Структура курсу

Години	Тема	Результати навчання	Завдання
2	1. Теоретичні основи контролю та аналізу в оподаткуванні як основи прийняття рішень в податковому менеджменті	Знати концептуальні основи контролю та аналізу в оподаткуванні Володіти знаннями про систему оподаткування, підсистеми контролю та аналізу в оподаткуванні. Розуміти тенденції та напрями розвитку Володіти методичною та інструментальною базою аналізу та контролю в оподаткуванні.	Тести, питання
2	2 Інформаційно-сервісне забезпечення аналізу і контролю в оподаткуванні	Володіти знаннями про інформаційний базис аналізу та контролю в оподаткуванні та їх особливості на макро- і мікрорівні. Вміти виокремити зовнішню та внутрішню інформації та розуміти їх вплив на формування податкової та облікової політики підприємства. Знати джерела інформації, їх класифікацію та характеристики.	Кейси
4	3. Податковий аналіз як складова податкової політики підприємства	Розуміти сутність аналізу в оподаткуванні, його мету, задачі, принципи та методику. Володіти методиками аналізу складу і структури податкових платежів, просторового	Задачі, кейси

		аналізу податків і зборів, фактичного аналізу динаміки податків і зборів, зниження податкових ризиків підприємства; методиками аналізу для оптимізації податкового навантаження. Вміти формувати систему показників для кожного об'єкта аналізу (податкові зобов'язання, база оподаткування, об'єкт оподаткування, податкові пільги, податкове навантаження, податкові ризики).	
4	4. Аналіз податкового середовища суб'єкта господарювання	Знати поняття «податковий ризик», причини його виникнення, основні джерела та методи, а також внутрішні та зовнішні критерії для оцінки податкових ризиків підприємства з метою управління ними. Розуміти податкове навантаження як критерій виявлення податкових ризиків підприємства, давати його кількісну та якісну характеристику, розраховувати коефіцієнти податкового навантаження. Володіти методикою аналізу структури і динаміки податків і зборів, їх розрахунок за кожен звітний (податковий) період, а також методикою факторного аналізу податків і зборів.	Кейси
4	5. Система внутрішнього контролю розрахунків з бюджетом і податкового аудиту на підприємстві	Знати сутність, зміст, функції та структуру системи внутрішнього контролю розрахунків з бюджетом за податками та зборами. Вміти організувати систему внутрішнього контролю розрахунків з бюджетом та оцінювати її ефективність. Розуміти напрями побудови системи внутрішнього контролю в оподаткуванні (розробка положень облікової політики для цілей оподаткування; контроль доходів і витрат; контроль правильності застосування спеціальних режимів оподаткування; контроль ведення податкового обліку в умовах застосування загальної системи оподаткування).	Ситуаційні завдання, кейси
4	6. Податкова оптимізація та ухилення від сплати податків	Розуміти основні етапи бюджетування і планування податків на підприємстві та способи їх оптимізації. Володіти методикою оцінки податкового навантаження та аналізу впливу податкового навантаження на рівень податкової безпеки підприємства. Вміти ідентифікувати випадки приховування доходів, ухилення від сплати та інші форми податкових. Знати способи і засоби оптимізації податків	Ситуаційні завдання, кейси
4	7. Аналіз, планування, прогнозування і регулювання в державному податковому менеджменті	Володіти методиками аналізу в оподаткуванні на макрорівні та формувати систему показників оцінки податкової системи і виконання податкових надходжень. Вміти аналізувати рівень, структуру та динаміку податкових надходжень, податкової заборгованості, податкового боргу.	Задачі

		Аналізувати динаміку заборгованості за податками і зборами, її структуру та співвідношення сум заборгованості. Аналіз податкової ефективності суб'єкта господарювання. Знати методи планування і прогнозування податків та розуміти їх використання в державному податковому менеджменті.	
4	8. Податковий контроль в системі адміністрування податків	Знати організацію контрольно-перевірочного процесу на макрорівні. Розуміти загальні підходи і принципи проведення перевірки, форми податкового контролю. Знати сутність, об'єкти, суб'єкти, функції та методологію податкового аудиту, а також стандарти якості контрольно-перевірочної роботи.	Ситуаційні завдання, кейси
2	9. Світовий досвід організації та методики податкового контролю	Розуміти тенденції розвитку теорії та практики фіскального адміністрування в світі. Володіти методами порівняльного аналізу фіскального ефекту від застосування інструментів ухилення/унікнення оподаткування в Україні. Розробляти пропозиції щодо удосконалення податкового контролю в Україні у контексті протидії ухиленню від оподаткування.	Ситуаційні завдання, кейси

Літературні джерела

1. Антонюк О. П. Економічний аналіз : навч. посіб. К. : Ліра-К, 2016. 320 с.
2. Артюх О. В. Податковий аудит у системі фінансового контролю: монографія. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2018. 412 с.
3. Артюх О. В. Концепція суттєвості в практиці податкового аудиту. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія : Економіка і управління*. 2018. Том 29 (68). No 1. С. 114–118.
4. Артюх О. В., Гончар М. А. Нульова ставка з ПДВ у системі вітчизняного оподаткування : дискусійні аспекти. *Причорноморські економічні студії. Науковий журнал Причорноморського науково-дослідного інституту економіки та інновацій*. 2018. Вип. 30-2. 2018. С. 118–121.
5. Артюх О. В., Дацька І. С. Фінансовий результат до оподаткування : проблемні аспекти визначення різниць. *Держава та регіони. Серія : Економіка та підприємництво. Науково-виробничий журнал Класичного приватного університету. Запоріжжя* : Класичний приватний університет. Вип 1 (100), 2018. С. 86–91.
6. Артюх О. В., Чернега Л. О. Адміністрування податків : зарубіжний та вітчизняний досвід. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. Всеукраїнська асоціація молодих науковців. Науки: економіка, політологія, історія. 2018. Вип. 4 (256). С. 164–176.
7. Артюх О. В. Податковий аудит у системі фінансового контролю: теорія, методологія та організація. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук. 08.00.09 – бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності). Одеса. 2019.
8. Аудит : навчальний посібник. За ред. д.е.н., проф. Пушкаря М.С. 2-е видання. Тернопіль: Карт-бланш, 2015. 275 с.
9. *Бухгалтерські наукові дослідження в ЖДТУ. Т. 4 : Розвиток обліку, аналізу і аудиту суб'єктів суспільного інтересу* : монографія. Житомир : ЖДТУ, Вид. Євенок О. О., 2017.
10. Куцик П.О., Полянська О.А. Облік і звітність в оподаткуванні: навчальний посібник. Львів: Видавництво Львівського торговельно-економічного університету, 2017. 508 с.

11. Податковий контроль в Україні: проблеми та пріоритети підвищення ефективності : монографія / М.І. Мельник, І.В. Лещук. – Львів : ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М.І. Долішнього НАН України», 2015. – 330 с.
12. Проблеми і перспективи розвитку статистики, аудиту та економічного аналізу : монографія; за ред. д. е. н., проф. В. А. Дерія. К.: Крок, 2016. 362 с.
13. Пушкар М. С., Семанюк В. З. Внутрішній аудит : підручник. Тернопіль: Карт-бланш, 2015. 296 с.
14. Рудницький В.С. та ін. Удосконалення системи бухгалтерського обліку, аналізу і контролю як інформаційного забезпечення управління суб'єктами господарювання : монографія. Львів, ГАЛИЧ-ПРЕС, 2018. 275 с.
15. Семанюк В. З. Інформаційна теорія обліку в постіндустріальному суспільстві : монографія. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 392 с.

Додаткова література

16. Безверхий К. Модель внутрішньогосподарського контролю розрахунків за податками та зборами. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2016. № 2. С. 30-36.
17. Воронкова О. М. Особливості податкового контролю в умовах дії Податкового кодексу України: форми та методи реалізації. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/inek/2012_2/239.pdf
18. Далевська Т. А., Гороховська Т. А., Чигрин В. В. Податок на прибуток підприємств як інструмент наповнення бюджету. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. № 5. С. 363–366.
19. Державна фіскальна служба України : офіційний портал. URL : <http://sfs.gov.ua/pro-sfs-ukraini/struktura-/aparati/> (дата звернення : 16.04.2019).
20. Екологічний податок–2019 в Україні: «гарячі» зміни як крок до європейської моделі розвитку чи елемент посилення тиску на бізнес? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ecologua.com/articles/ekologichnyy-podatok-2019-v-ukrayini-garyachi-zminy-yak-krok-doyevropeyskoyi-modeli>
21. Єгарміна В. Д. Податковий контроль: теоретичні засади і практика застосування. URL: http://www.nbu.gov.ua/e-journals/znprudps/2011_1/pdf/11yvdpoa.pdf
22. Жутяева С.А. Методика податкового аналізу на мікроуровні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://iupr.ru/domains_data/files/zurnal_21/Zhutyaeva%20S.A..pdf.
23. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо запровадження єдиного рахунку для сплати податків і зборів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування». Режим доступу: <https://buhgalter.com.ua/news/podatky-ta-zbory/verhovna-rada-zaprovadila-yediniy-rahunok-dlya-splatipodatkov-z-1/>
24. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо запровадження єдиного рахунку для сплати податків і зборів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 4 жовтня 2019 року № 190-ІХД. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/190-20>
25. Звіт Аудиторської палати України до Кабінету Міністрів України за 2017 рік : архівна версія сайту Аудиторської палати України. URL : <https://www.apu.net.ua/1165-zvit-apu-2017> (дата звернення : 14.04.2018).
26. Ковальчук, І. С. Аналіз рівня оподаткування суб'єктів малого підприємництва в Україні [Електронний ресурс] / І. С. Ковальчук. // Електронне наукове фахове видання з економічних наук «Modern Economics». 2017. № 5. С. 29-35. URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/taxation-analysis-of-small-enterprise-subsidiaries-in-ukraine/>
27. Критерії ризику легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення : наказ Міністерства фінансів України від 08.07.2016 р. № 584. URL : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1047-16/paran16#n16>.
28. Лещенко, Р. М., Наум А. А. Напрямки вдосконалення оподаткування малого підприємництва: євроінтеграційний аспект. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2017. Вип. 43. Т. 2. С. 72–75.
29. Легостаєва О. О., Лисьонкова Н. М. Податковий складова оптимізації податкової політики підприємства. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2016. № 55. С. 50-58.

30. Методичні рекомендації щодо оформлення матеріалів документальних перевірок податкового, валютного та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, та документування виявлених порушень : наказ Державної фіскальної служби України від 01.06.2017 р. № 396. URL : <http://sfs.gov.ua/yuridichnim-osobam/podatkoviy-kontrol/nakazi/72193.html> (дата звернення : 02.06.2018).

31. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток»: Наказ Міністерства фінансів України від 28.12.2000 № 353 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0047-01>

32. Положення про виготовлення, зберігання, продаж марок акцизного податку та маркування алкогольних напоїв і тютюнових виробів: Постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2010 р. № 1251 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1251-2010-%D0%BF>

33. Положення про реєстрацію платників податку на додану вартість: Наказ Міністерства фінансів України від 14.11.2014 № 1130 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1456-14>

34. Порядок здійснення аналізу та оцінки ризиків, розроблення і реалізації заходів з управління ризиками для визначення форм та обсягів митного контролю [Електронний ресурс]: затверджений наказом Міністерства фінансів України від 31.07.2015 р. № 684. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1021-15/print1446752698065514>.

35. Порядок обліку платників єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Наказ Міністерства фінансів України від 24.11.2014 № 1162 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1553-14>

36. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 р. за № 2258-VIII / Верховна Рада України. URL : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JH1YE00B.html. (дата звернення : 12.07.2019).

37. Про затвердження Порядку ведення Єдиного реєстру податкових накладних: Постанова Кабінету Міністрів України від 29.12.2010 № 1246 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1246-2010-%D0%BF>

38. Про затвердження пропорцій розподілу єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Постанова Кабінету міністрів України від 26 листопада 2014 р. № 675 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/675-2014>

39. Про затвердження форми податкової накладної та Порядку заповнення податкової накладної: Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.2015 № 1307 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0137-16-14>

40. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 8.07.2010 р. № 2464-VI [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17>

41. Семанюк В. З. Облікова філософія в системі теоретичного знання. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія «Економіка». 2018. Вип. 1(51). С. 442–448.

42. Стратегія розвитку Державної податкової служби України / Державна податкова служба України. 2019. 15 трав. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/strategiyarozvitku-derzhavnoyi-podatkovoyi-sluzhbi-ukrayini>.

43. Хомутенко А. В., Хомутенко В. П. Митний пост-аудит в Україні: проблемні питання. *Problems of social and economic development of business: collection of scientific articles*. Montreal, Canada: Publishing house «BREEZE», 2014. Vol. 2. P. 111–115.

44. Хомутенко В. П., Хомутенко А. В. Фіскальна ефективність податку на прибуток підприємств в Україні. *Економіка та держава*. 2017. № 2. С. 61–65

45. Чижикова О. В. Глобальні тренди впровадження технологій у сфері оподаткування в контексті цифрової трансформації економіки URL : <https://doi.org/10.33763/npndfi2019.03.126>

46. Щодо схем мінімізації сплати податків : Лист Міністерства фінансів України від 25.04.2008 р. №31-20010-3-8/3337. URL : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MF08027.html.

47. 4IR News / PricewaterhouseCoopers. URL: <https://www.pwc.com/us/en/library/4irready.html>

48. Agu, G. A. Impact of taxation on the performance of small and medium Enterprises in Aba, Abia State, Nigeria / G. A. Agu, O. O. Onwuka, O. Aruomah // Archives of Business Research. 2019. Vol. 7. P. 1–15. URL : <http://dx.doi.org/10.14738/abr.73.2.6359>.
49. Artiukh O., Murenko T. Standardization of tax audit in the conditions of changing the control paradigm. East European Science Journal. Warsaw, Poland. 2018. No 9 (37), part 4. P. 36–49.
50. Getting Ready for the Future of the Tax Function. Global Survey on Digital Tax Maturity and AI Readiness / WTS. URL: https://www.wts.com/wts.de/insights/kuenstlicheintelligenz/wts_studie_ki_2018.pdf.
51. Semanyuk V. The theory of accounting in the context of modern paradigm of scientific knowledge. *Studia i materialy instytutu transportu i handlu morskiego. Zeszyty naukowe uniwersytetu Gdanskiego*. 2017. № 14. S. 325–334
52. Semanyuk V. Necessity and problems of formation of alternative paradigm of the development of accounting science. *International Journal of Accounting and Economics Studies*. 2017. Vol. 5, No. 2. P. 169–172 URL: <https://www.sciencepubco.com/index.php/IJAES/article/view/8332>
53. Spotlight: Robotic Process Automation (RPA). What Tax needs to know now / PricewaterhouseCoopers. 2017. May. URL: <https://www.pwc.com/gx/en/tax/publications/assets/pwc-tax-function-of-the-future-focus-on-today-robotics-processautomation.pdf>.
54. Tax governance in the world of Industry 4.0 / Deloitte. URL: <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/in/Documents/tax/in-tax-tax-policy-noexp.pdf>.
55. Tax technology and transformation / Ernst & Young. URL: [https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/EY-tax-technology-and-transformation/\\$File/EY-taxtechnology-and-transformation.pdf](https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/EY-tax-technology-and-transformation/$File/EY-taxtechnology-and-transformation.pdf).
56. Transforming the tax function through technology guide. A practical guide to 2020 / KPMG. 2018. April. URL: <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/xx/pdf/2018/04/transforming-the-tax-function-final.pdf>.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-20 балів). Перескладання відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагиату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та заліку заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується за результатами

диференційованого заліку. Шкала оцінювання студентів:

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	добре
D	65-74	задовільно
E	60-64	достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом